

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepekét követő napok kivételével.	

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyezer használt garmond sorára 6 kr.	
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket felvesznek:	
Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22)	
Hausenstein és Vogler (VenerMarkt 11.)	
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-ter 9 sz.)	
Nyitólíri cikkek	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítás körül alólírott kiadó-hivatal minden kitéhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmzettük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Megsemmisített választás.

(X.) Küküllőmegyében pedig az törvényt, hogy miután a megyei bizottmány tagjai meg lettek választva, s az igazoló bizottmány ezen választásokat a történt reklamatiók ellenében helybenhagyva az 1871-dik évi 42. t. cz. 39. § értelmében, a mely azt mondja, hogy ha a bizottsági tagok $\frac{3}{4}$ része igazolva van, a közgyűlés kihirdethető, miután nemcsak $\frac{3}{4}$ -de a választottaknak de mind igazolva lettek: a főispán a közgyűlést összehívta, s ezen a tisztválasztás végrehajtattott, dacára annak, hogy 17 tag óvást tett a gyűlés ellen, miután a bizottság tagjai igazoltattak ugyan, de az igazoló választmány határozata ellen az illetők a bíráló bizottsághoz felebeztek, az pedig még nem határozott, és így az igazolás nem jutott jogerőre.

Küküllőmegyében a többség a törvényt szószerint magyarázta, s úgy vélekedett, hogy ha az igazoló választmány határozata alapján nem lehetne a közgyűlést összehívni, úgy egy megye a bíráló bizottsági tagok rossz szeszélye következtében örökre gyűlés nélkül maradna; mert a régi megye már nem létezik, az leköszönt s örökre elbucszott, azt tehát összehívni már többé nem lehet; az új megye pedig össze nem hívható, mert a bíráló bizottság belekapcáskodhatik tetszése szerint a választásokba, s kényurkodhatik, mert tőle nincs felebbezés. És ez aggalom bir is alappal. Az említett t. cikk 38-ik §-sa pedig azt mondja, hogy a megsemmisített választások helyett új választást csak a közgyűlés rendelhet el, azon közgyűlés, melyet ezen törvényezikk hozott létre, miután a régi megye-bizottmány többé nem létezik, ámde ha ezen közgyűlés nem hívható össze, mielőtt tagjainak $\frac{3}{4}$ része nincs igazolva is, megbírlva is, hogyan lehet intézkedni a bírálaton elejtett tagok újabb megválasztatásáról? össze kell-e hívni megint a régi megyét, melytől szomorú és szivszaggató órátiókban elbucszunk, s mely már nem létezik? A halottat feltámasztani nem lehet, az új megye pedig utóbbi esetben még nem született meg; a törvény tehát, hogy e circulus vitiosus megelőzve legyen, azért

mondja a 39. §-ban, hogy ha $\frac{3}{4}$ rész igazolva van a gyűlés összehívható, hogy gyűlés lehessen, a bíráló bizottság végintézkedése nélkül is, mert ha a bíráló bizottság megbicsakolja magát, semmiféle gyűlés nem lehet, miután a régi megye-bizottmány már el van temetve, az új pedig még nem született meg azon esetre, ha a bábaság a bíráló bizottságtól függ.

Ezen okoskodásnak, a mint halljuk, a belügyminiszterium nem adott igazat, mert mielőtt a bíráló bizottság is nem végezte supremum forumi teendőjét, az igazoló választmány határozata nem jutott jogerőre, ha t. i. a felebbezés az ellen 15 nap alatt megtörtént, ez pedig itt megtörtént, s így meg a közgyűlést nem lehetett összehívni, minőlfogva az egész közgyűlésnek minden működése meg lett semmisítve, a tiszviselők ideiglenesen állásukban, a rend és administráció, érdekében meghagyatván.

Míg a megyei bizottmány többségének nézete opportunus volt, a kisebbségé juridikailag szabatos, és a ministeriumé is correct.

Hanem itt is betelik, hogy a törvényt azért alkotják, hogy legyen mit kijátszani. És ezt a törvényt valóban a küküllőmegyei bíráló bizottság mind végig pompásan is kijátszhatja, mert ezen bizottság áll baloldali férfiakból, kik a választásnál vereséget szenvedtek, sőt vannak e bizottságnak oly tagjai, a kik sem mint virilisek, sem mint választottak, nem tagjai az új bizottmánynak és mégis a bíráló bizottmányban élethalál urai azon új megye felett, melynek nem tagjai; ez nagyon is furcsa anomalia, s a 42-dik törvényez. házait eléggé kitünteti, miután a szükséges átmenti intézkedések hiányzanak. E szerint oly bíráló bizottmány grassálhat 3 éven át a megyén, mely a megye bizottmánynak nem is tagja, sem mint virilis, sem mint választott. Uti figura docet. —

Igy ha azon négy, illetőleg öt polgártársnak, (mert ötön vannak s a főispánuk a 6-ik, a bíráló bizottságban úgy magyarázván a 38-dik §-t, hogy e bizottságnak öt választott tagból kell állania, s a főispán, mint elnök a hatodik, kinek így döntő szava nem lehet, csak is a régi calculus minervae által ha lehetne,) tehát ha ez öt polgártársnak lesz elég lelkiismeretlensége, hogy minden reclamált választást, keresett és csalfa indokokból is megsemmisítsen; miután belátása ellen nincs felebbezés, az irtozatos „veto” jogát a törvény, a megye felett e négy, akarom mondani öt ember szájába adta; akkor nem lesz oly ministerium és oly parlament, mely e megyét beállítsa, s gyűléseit folyamathoz indítsa, mert ürügyet mindig csinálhatnak a választás ellen, ürügy lenne az is, hogy a választás alatt valaki tüsszentett, s ha tetszik [a bíráló bizottságnak ez ürügyet méltatni, bármely ostobaságot követ el ezáltal, de nem lévén határozata ellen felebbezés, az új választásoknak ki kell iratni, s ismételtetni, in infinitum.

Távol vagyunk, e lelkiismeretlenséget tenni fel a küküllőmegyei bíráló bizottság tagjairól — sőt ellenkezőleg hisszük, hogy ők látják maguk felett azt a nagy és hatalmas appellatorium forumot, a közmegebotránkozást, mely egy vétke miatt keletkeznék, mely egy szép municipiumot vonagló helyzetben tartana s

mely Küküllőmegyét végzetszerűleg juttatná azon balsorsba, melyen már részben és egészben egy párszor átment, t. i. hogy más törvényhatóságba beosztassék. —

E sorok íróját az alkotmányos multidők legkedveltebb episodjainak emlékei csatolják Küküllőmegyéhez; lelünk megebotránkozott azon, hogy e derék megye kebeléből az első bíróság elvonatott — de mély levertség venne erőt rajtuk, ha megérnök, hogy praetorialis házát is akár le lehessen dönteni.

Vigyétek tehát pártüzelveiteket azon pontig, míg a jogosság és igazság van mellettek; de a pártszenvédeknek magát a megyét semmi esetre föl ne áldozzátok.

A kisebbség nézete correct volt azon felfogásban, mit a ministerium is osztott, reméljük, hogy épp e correctness fog mutatkozni a bíráló bizottság eljárásánál, s csakis helyesen és törvényszerűleg indokolva fog egyes választásokat megsemmisíteni, s ha így a választottak $\frac{3}{4}$ része igazolva lesz, egy összehívandott új gyűlés a megsemmisített választásokat sikerteljesen kiegészítheti — s a megyét is rendezheti.

Videant consules . . .

Pest, febr. 11. 1872.

(B). E hét az osztályok tanácskozáival telt el, melyen a választási t. javaslat tárgyalásával foglalkoztak.

A ministeri t. javaslat alig mondható egyének, mint egy oly novellának, mely az 1848-ki választási törvények tisztázásával, a felmerült kételyek eloszlatásával, s a sokféle magyarázások dirimálásával foglalkozik. Azon pontjai pedig a törvény-javaslatnak, melyek ennél tovább mennek, határozottan haladó jelleműek.

Belátta ezt maga a baloldal is, s különösen a javaslat azon fejezetével, mely a választók összeírásáról szól, mondhatni teljesen meg volt elégedve, igen kevés és lényegtelen módosításokat ajánlott az osztályokban.

De azért ellenzéki köteletségének tartotta, minden osztályban megtámadni a ministerialis javaslatot, mert hát a magyar ellenzék fogalma szerint mindent ellenzeni kell, a mit a ministerium indítványoz, még akkor is, ha az célszerű vagy haladást tanúsít.

Sikerült is az ellenzéknek, de csak két osztályban kilencz közül, eldobni a ministerialis javaslatot.

Mindezekből világos, miszerint a választási törvény-javaslat tárgyalása jó sok időt fog igénybe venni a házban. Nem fognak hiányozni a csattanós dietiók; s valóságos licitációra lehetünk készen a bal, szélső bal s a nemzetiségi pártok részéről.

Ezen kívül a baloldal, a mint látszik, az erdélyi részekben szeretné pótolni a tisztújítások alkalmával a magyarországi megyében szenvedett vereségeket, mert a „Hon” febr. 10-én megjelent számában az erdélyi képviselők által beadott emlékiratot veszi bírálat alá s azzal végzi, hogy inti az erdélyi választókat, választásznak az 1872. választás alkalmával baloldali képviselőket, mely párt igazi érdekeiért 6 év-folytán oly híven küzdött, szemben a Deák-párttal.

Nem lehet ezünk a „Hon” idézett cikke ellenében védelmünk alá venni az emlékirat aláíróit; nem tesszük ezt, mert nem érezzük magunkat erre hivatva, mert a mi szótárunkból hiányoznak az oly nemű kifejezések, a melyekkel a „Hon” három szöggel jegyzett szegletes írója él.

Azonban vádolja a „Hon” a memorandum beadóit, hogy azok az erdélyi részek specialis érdekeit háttérbe szoritották a közös érdekek előtt. Mi azt hisszük, miszerint ezen vádat dicséret helyett is elfogadhatják az érde-

kelt képviselő urak, s a választók értelmes többsége bizonyára jó néven fogja venni, hogy a provincialis érdekek inopportunos előtérbe to-lása által nem akadályozták a magyar alkotmányos szabadság és különösen az unió megszilárdulását.

S most még csak annyit kívánunk megjegyezni a „Hon” cikkére, miszerint nem az emlékiratot benyújtó képviselők kívánnak port hinteni a választók szemébe, hanem azok, kik elérhetetlen ígéretekkel igyekeznek szavazatokra szert tenni, s azok, kik hirdetik, hogy ők az erdélyi érdekek mellett szavaznak, de a költségvetésből több oly összeget akartak volna kitérűlni, melyek egyenesen az erdélyi részek anyagi hasznára czéloztak, a milyen volt p. o. a Héjasfalva-ghyemesi kőút vonalra szánt 130 ezer forint, melyet nem más tartott meg, mint a Deák-párt. Még több ily esetet is tudnánk idézni, de feleslegesnek tartjuk.

Am korteskédjük cikkirő pokrócz grom-ba mondatokkal és szavakkal, mi meg vagyunk nyugodva az iránt, hogy az erdélyi választók valamint eddig úgy ezután is meg fogják tudni különböztetni a kivihetetlen csattanós ígéreteket a valóságtól, s valamint az emlékirat írói nem akarták idő előtti nyugtalankodások által kockáztatni a magyar állam érdekeit, úgy az erdélyi választók többsége sem fog egy oly parlament egybealkotására segédkezet nyújtani, mely halomra döntse mindazt, mit a haza bölcs vezetése alatt, a magyar állam, a parlamentarizmus kormány és a magyar állam-egység megszilárdulása érdekében sikerült keresztül vinni, s nem fog kezet nyújtani újabb kétes kimenetelű kísérletek megkezdésére.

Le az álarcczal!

Kolozsvár, húshagyó kedd, febr. 13.

A „K. Közlöny” f. évi 32-k száma egész terjedelmében közli 36 városi képviselő feliratát, melylyel az általuk kidolgozott szervezési munkálatot a belügyminiszterhez felküldötték.

Egyszeri átolvasásra is meggyőződhetik bármely elfogulatlanul ítélő arról, hogy e felirat oly ember műve, kit a város iránti jó akarat és önzéstelenség álarca alatt, a legféltelenebb bosszúállás indulata, a megsértett hiuság epés keserősége s abból származó engesztelhetetlen gyűlölség vezérelnek. Mi pedig — kik folyton figyelmes szemlélői valánk a jelzett szenvedélyek által megindított hadjárat minden egyes mozzanatának, — az alább elősorolandó s megczáfolhatlan tényekre hivatkozva, hozzá tesszük, hogy e felirat nem egyéb, mint a valódi tényállás szándékos elferditéseinek hosszú sorozata, melynek czélja tévutra vezetni egyfelől a minis-tert s másfelől Kolozsvár városa polgárságát s a fennforgó vitás kérdésekben általában mystificálni az országos közvéleményt.

Ennélfogva kényszerítve érezzük magunkat mi is, a czélzatosan elferditett igazság védelmére, a nyilvánosság színe előtt sikra szállani s a tényállás hű földerítése által letépni az álarcot, mely az ellenfél vezérferfiainak arczát fűdi. Öszintén megvalljuk, kellemetlen köteletséget teljesítünk, mert e vezérferfiak eljárásából kivilágó indokok s az általuk fölhasznált eszközök a bosszúállás és sértett hiuság tisztátalan szenvedélyeinek nyomait annyira magunkon viselik, hogy valóban rösteljük ily szennyes ügýhöz hozzá is szólani s ha az illetők a felirattal nem léptek volna a nyilvánosság színe elébe s lesz vala annyi eszük, hogy szennyesüket otthon mossák ki, hallgattunk volna mi is, azon meggyőződésben, hogy a megindított s folytatott üzemek lejárvák és elitélik önmagukat. Ámde ily provocatiót elhallgatni, annyi volna részünkről, mint hallgatásunk

által megtagadni az igazságot s hovatovább még merészebb üzemekre nyitni útát. Félre tesszünk hát minden egyéb tekintet s föltárjuk a t. olvasó közönség előtt a tényállást, a maga valódi meztelenségében. Ha ennek eredménye a kedélyek még nagyobb mértékben való fölizgulása lesz, háromléc a felelősség súlya azokra, kik ismételt provokáló magatartás és különösen a felirat közlése által, erre okot s alkalmat szolgáltatottak.

Legelsőbbben is tartunk egy futó szemlét a felirat aláíróinak névlistáján. Az aláírók száma 36; van közöttük egy, ki a képviselő határozata értelmében, a tagok sorából kitörülteett s ennél fogva, mint képviselő többé nem figurálhat; négy, kik kezdettől végig a tárgyalásokban részt nem vettek, sőt meg sem jelentek; kettő, kik mind végig tagjai maradtak a 40-es bizottságnak s közreműködtek azon munka létrejöttében, mely ellen most tiltakznak s kik között az egyiknek indítványára fogadtatott el, p. o. a rendőrbírói intézmény, melyet most ő maga elítél. Legyen azonban az illetéktelen vagy illetékes aláírók létszáma bármennyi, de azoknak nyilván is bevallott elismerése szerint is a párt megalakításának indítói s végrehajtói Simon Elek és Jakab Elek urak, kik az elmúlt év szeptember havában még oly vezérek voltak, kik egyetlen egy közkelettel sem rendelkeztek. Tény ugyan is az, hogy a főispáni székfoglalás alkalmával, midőn a főispáni intézmény elleni izgatásait megkezdették, egyetlen egy képviselő társunk sem fogta pártjukat s ezt látva, az erre vonatkozólag bejelentett indítványuk tárgyalását nem is kívánták. Sőt hogy még későbbre is, a szervező bizottság megválasztása alkalmával mily csekély mértékben bírták képviselői társaik bizalmát, nyilván tanúsítják a jegyzőkönyv kéréseinek számai, melyekből kitűnik, hogy míg a megválasztott tagok közül a legkevesebb szavazatot nyert képviselő 69-ből 55-öt, Simon Elek csak 17-et, Jakab Elek pedig 6-ot kapott, a többiek pedig, p. o. Pap Miklós és Ferencz József stb. még ennél is kevesebbet. Nem állítjuk ez alkalommal, hogy a képviselő részéről esélyes eljárás volt, e két vezérferfit a bizottság tagjai sorából kihagyni, sőt ösztönözni bevalljuk, hogy megismerve e két férfit s látva az általuk azóta megkezdett s folytatott hadjáratát a sértett hiuságnak, tán czélszerűbb lett volna beválasztani őket is. Ámde tény az, hogy egy testület részéről a megválasztás mindig a bizalom nyilvánulása s a kikkel szemben ez hiányzik, nagyon természetes, hogy azokat azzal megtszólalni nem szokta, nem lévén a bizalom oly érzelm, melyet akár egyes emberre, akár egy területre rá erőszakolni lehetne.

Imé, a Simon Elek és Jakab Elek urak ellenzéki föllépésének s „minden áron“

A 'KELET' TÁRGZÁJA.

Kigyó a virágok közt.

— Elbeszélés. Írta: **Mertens Róbert.** —
(Folytatás.)

Kivonta látogató-jegy tárczáját. (Arany, kék zománczal) valamit irt névjegyére s ***-nak adta át. Reszkettem; ép oly szívesen néztem volna megsértetését egy tulvilági lénynek, mint ez urnak, kire én nem kisebb hódolattal tekintettem, mint a hívők egy szentére. Én olvastam költeményeit! O hidat épített nekem arany és virágokból, ametist és amaranthból ég és föld között! Mi volt Seyser hadnagy egy ilyen emberrel szemben?

A mint *** a hadnagy jegyét átvette, szemei közé néztem — ama mély, kék álomszerű szemekbe, melyek mondták: „nem a világszágossá gyermeke vagyok-e én?“ Egy pillan-

való pártalakítási törekvésének indoka és rugója: a sértett hiuság és abból származó bosszuvágy! „Ex hoc fonte clades in populum patriamque fluxit!“ És hogy ez nem ráfogás, hanem valódi tény, annak bizonyosságát hivatkozunk Simon Elek úrnak a képviselő testületben nyilvánosan tett saját nyilatkozatára, mely szerint „megsértett hiusága nem engedi, hogy a 40-es bizottság munkálkodásában, mint póttag rész vegyen.“ Es most kezdjük: mit ítélnék egy oly emberről, kit ily indok vezérel a városi szervezés ügyében; a ki csak azért alakít pártot, mert a képviselő testület s illetőleg a városi közönség bizalmával őt nem tisztelte meg? Ha városra javát, a polgárságnak általa annyiszor hangoztatott érdekét valóban is szíven hordozta — a mit kétségbe vonni nincs jogunk — akkor miért vonakodott, noha, a bizottság minden gyűlésébe meghívott kétségbe nem vonható tehetségét, a városi ügyek körül szerzett gazdag ösmereit s oly gyakran fölemlített jóakarát a bizottsági munkálkodásban tetteleg részvéte által érvényesíteni? Akkor miért választotta inkább azt az utat, melyet azóta követ egy néhány társával, s mely nem egyéb mint a képviselő testületben és azon kívül a polgárok közt a kedélyeknek, élőszóval és sajtó útján való folytonos izgatása, a 40-es bizottsági munkát gyalázása, a többségi megállapodások gyanúsítása s ferdtése? Nem nyilván való-e ez eljárás által, hogy sértett hiuságának szenvedélye sokkal hatalmasabb benne, mint a város javairánti önzéstelen szeretete? E kérdésekre válaszoljon az elfogulatlanól ítélt t. közönség.

De menjünk tovább Kezdetét vette a sértett hiuság bosszu terve s mozgásba hozatott e terv megvalósításának eszköze: a pártalakítás. Valóban a mily könnyű, épen oly dicstelen munka volt ez. Avagy mi könnyebb, mint uton útfélen azt hirdetni, hogy a 40-es bizottság feladta s elárulta a város autonómiáját, a polgármesterben egy korlátlan hatalmu zsarnokot akar a polgárok nyakára ültetni, a város vagyonát, kellő ellenőrzés nélkül hagyva, fel akarja maga közt osztani, a népre annak adózási erejét túlhaladó terheket akar róni s általában azt minden eddig élvezett jogaiból kiforgatni. — mind oly ráfogások, melyeknek alaptalanságáról bárki a 40-es munkálatait egyszerű átolvasása által is meggyőződhetik. E ráfogások közül a figyelemre méltóbbakat fogunk alább néhány észrevételt; itt csak annyit jegyzünk, hogy ezek legelsőbbben is baloldali képviselő társaink között (az aláírók közt szám szerint 14—15.) terjesztettek el és találtak hitelre, a kik természetesen készpénz gyanánt fogadták el, „a többség kényuralma, a polgármesteri mindenhatóság, az adófelelőssel való fenyegetés“ phrasáit. Ezeknek száma azonban még nem lévén elegendő, hozzá nyultak egy oly fegyver-

tás végtelen sokat mondott nekem, valóban eleget; meg voltam elégedve. A pillantás azt mondta: „esztelen játékot űztem s én ezt sajnálom: gyűlölöm ezt az embert, ki velem verekedni akar; de én egy embert sem sérték meg, a kit gyűlölök, ha ő bánt, az más s a körülmények szerint igazitunk kell.“ Ezt mondták a kék szemek nekem. A hadnagyhoz fordultam s szóltam: „menjünk,“ újra kezdetem *** urnak s szólottam: „a papa örvendeni fog, ha őnt az angol udvarban nálunk láthatja.“

A hadnagy hallgatva segített felülni s keveset beszélt a további lovaglás alatt. A társaság kíváncsi volt tudni kalandomat; magasztaltam a költőt, a kinek egy versét is idéztem, hogy a fürdői vendégek figyelmét iránta felkeltsem. A hadnagy mindinkább forgatta a kötelet, melylyel a költőt megfojthatni vélte.

Különös volt, hogy a hadnagy ezután egy szót se szólott többet az egész dologról s *** nevének egy szótagját sem ejtette ki, e úgy látszott, nem lesz köztük párbaj. A mint találkoztak, a béke meg lett kötve, tudtam meg kevés idővel később. Az urak találkozása jelenlétben nem volt ugyan barátságos, de

hez is, melynek fölhasználását — meg vagyunk győződve — minden józanul gondolkozó polgártársunk határozottan elítéli: értjük a vallásos szenvedélyek, féltékenykedés és gyűlölködés felkeltését s kizsákmányolását. Nehány katolikus és unitárius képviselő társainkkal elhitettük, hogy létezik a városban egy „kalvinista liga,“ melynek titkos célja sem több, sem kevesebb, mint az, hogy minden hatalmat kézre kerítsen, a választások alkalmával az állomásokat és hivatalokat maga között felosztja stb. Simon Elek úr egyik szállodában tartott „Katolikus bankett“ alkalmával följejtve azon veszélyeket, melyek e kalvinista ligából a városra háramlanak, katolikus hitsorsosait egy ellenszövegség megkötésére buzdította s fölhitte őket összes tanácskozássra, hogy megóvassanak a fenyegetett katolikus érdekeket. Hasonló felhívást intézett Jakab Elek úr is, a 40-es bizottság egyik kath. tagjához, kapacitálni akarván őt a hozzájuk csatlakozásra, tudtára adván, hogy katolikusok és unitáriusok egymást támogatva fognak működni a kalvinisták ellen s midőn ez kijelenté, hogy a kalvinista liga létezése pusztán ráfogás s általában a felekezeti érdekek kérdése a szervezés ügyében szóba sem jött s nem is jöhet, — Jakab Elek úr végső erőlködésében a 40-es bizottság ellen azon vádat emelte, hogy kapacitálhatatlan képviselő társunk néhai apósának gyilkosai annak sorában vannak. És ez a párt, mely ily érveket használ, ily felekezeti gyűlölséget szít, hogy tagokat toborzhasson, ez a párt gyanúsítja a 40-es bizottságot azzal, hogy eljárásának rugóját a felekezeti érdekek képezik. Difficile est...

Ily fegyverek felhasználása, a baloldali csoportosítása s a felekezeti érdekek és szervezkedések felizgatása útján jött létre a Simon Elek-párt. Valóban dicstelen alkotás, melynek szülőanyja a sértett hiuság, s dajkái a bosszuvágy és vallásos gyűlölség!

Az így létre jött s jól figyelmeztetett párt első tömör fellépése akkor történt midőn a 40-es bizottság szervezési munkálata a képviselőtestületben tárgyalás alá került. Simon Elek mint pártvezér, ekkor teszi azon hirhelt indítványt, hogy a képviselő a beadott munkálata tárgyalásába ne is bocsátkozzék bele, hanem küldjön ki kebeléből, a polgármester elnökle alatt, mindkét pártból 3—3 tagot, oly utasítással, hogy az általa följejtett elvek szerint a 40-es munkálatait idomítsa át. Hiába lett följejtve, hogy indítványa a szó teljes értelmében képtelenség, mert a képviselő fönntartván magának, természetesen, a szükségeseknek mutatózó változtatások jogát, épen azért küldötte ki a 40-es bizottságot, hogy annak munkálata képezze majdan a tárgyalás alapját; hiába lett kijelentve, hogy a tárgyalás rendjén módosító javaslatait megteheti, ... az érvek elhangzottak. Nyilván kitűnt, hogy az indítvány célja nem egyéb, mint elégtételvétel a bizottság-

nem is ellenséges. Hidegen udvarisok voltak egymás iránt.

Most valóban ismeretséget kötöttem ***-val s magasabb élet nyílt meg előttem. Ugy bánt velem, mint egy fiatal emberrel s nem mint egy gyermek-leánynyal. Hozott nekem könyveket s egyéb szép dolgokat; de barátsága nem szakított el Seyser hadnagytól. Ellenkezőleg mindent megmutattam neki, mit Ödön hozott — igen, bizalmasan Ödönnek hívtam, a hadnagyot ellenben sohasem szólítottam nevén.

„Kegyednek a legnemesebb, legtisztább izlése van“ szólott hozzám Seyser hadnagy, miután néhányat *** költeményeiből felolvastam. Kegyed a költészet tiszta színaranyát tárja elém. Ily befolyás alatt jobb s emelkedettebbé leszek. Elfeledek forró, déli véretem. Az élet édes nyugalma után sovárgom. Észak fehér virágai közt szeretnék élni, s hogy lovam háboruban soha se tomboljon többé. Oh kisasszony, kegyed engem meghódított! Nem lenne anygala házamnak, hogy a békét tegye benne uralkodóvá?”

Abban a pillanatban, a mint ezt mondta, félbe voltunk szakítva, s egy hét telt el, mire

ból kihagyatásáért, arezulesapása a 40-es bizottságnak, s illetőleg a városi képviselőnek, mely a munkálata elkészítésének feladatával ezt a bizottságot, s nem őt tisztelte meg, s mindennekeft az, hogy a kiküldendő 6-os bizottságban, mint pártvezér, ő is benne legyen. Ez indítvány volt Simon Elek részéről az egyik békejobbnyújtás... Hosszas vita után a többség a munkálata részletes vita alapjául elfogadta. Hogy a kisebbségnek e bukás fáj s a méltatlankodás zúgolódásban tört ki, s vádakat emeltek a többség s az elnök részrehajlása miatt, az nagyon könnyen kimagyarázható.

Azonban a 40-es bizottság tagjai látva, hogy a kisebbség kebelében a szervezők annyira föl vannak izgatva és tekintetbe véve, hogy az izgatások nyomán már csaknem végtelenségig vitt szakadásnak a városra nézve szomorú következményei lehetnek: oly lépésre határozták el magukat, a melyet győzelmes ellenfél ritkán, vagy tán soha se szokott megtenni. Jelét akarták adni annak, hogy mindennekeft a város java, s annak leghatályosabb eszköze, a békés egyetértés fekszik szívükön. Följejtve azt a méltatlan bántalmat, melyet Simon Elek indítványa által rajtuk elkövetett, felejtve mindazon rágalmakat, melyeket ellenük szórtak, kivívtak győzelmük pillanatában békejobbot nyújtottak. A transactio megkezdődött; kiküldött megbízottjaink, felhatalmazásunk értelmében, a bizottsági munkálata igen lényeges pontjainak megváltoztatásába beleegyeztek, megállapodásaikat mi is magunkévá tettük, s ez által nyilván megmutattuk, hogy merőben légből kapott a felirat azon vádja, mely szerint munkálatainkhoz „majom-szeretettel“ ragaszkodunk. Igaz, hogy voltak egyes pontok, melyeknek megváltoztatásába, s illetőleg az ő kedvük szerénti átírdomításába, beleegyezésünket nem adhattuk, mert az ajánlott módosításokat határozottan a városi polgárság érdekével ellenkezőknek tartottuk, s tartjuk ma is. Ilyen volt a többek közt javaslatunknak azon pontja, mely kimondja, hogy a városi tisztviselők más oly hivatalt, mely fizetéssel jár, s őket hivataluk helyétől s óráitól elvonja, nem vállalhatnak.

És kérdjük: melyik párt védi jobban a polgárság és város valódi érdekét: az-e, mely azt kívánja, hogy a város fizetett tisztviselői minden idejüket s erejüket a városnak szenteljék és sem egyeseknek, sem testületeknek anyagi javadalmakért lekötelezettjei ne legyenek, — vagy az, mely meg akarja engedni, hogy a tisztviselők városi hivataluk, s azzal járó elfoglaltatásuk mellett, vagy jobban mondva, annak rovására, mellékes jövedelmek szerzése végett, idejüket s erejüket másfelé is értékesítsék? e kérdés eldöntését is a t. olvasóra bizzuk. Avagy nem azt bizonyítja-e ez eljárásuk is, hogy nem nekünk, hanem nekik vannak előre kiszemelt oly egyé-

a beszéd fonalát felvettük. E közben a dolgot megfontoltam. Seyser jelenlétében rajta kívül mindent elfeledtem. Tulnyomó befolyása mindent megtételek velem, a mit akart. Az örjűlségnek nem állhattam ellen s szerettem őt. Szándékosan mondom, hogy szerelmem Seyser iránt örjűlség volt. Ő minden módon megkísértette *** tekintetét elvonni rólam, e tekintetben nem szóltott érzelmeiről, mert feilázadtam volna, különben minden nap igyekezett új örömöt szerezni nekem. Naponta virágot küldött, melyhez mindig egy-egy szelid czélzást csatolt.

Egy héttel beszélgetésünk után Seyser hadnagy egy gyönyörű bokrévét küldött. Egészen fehér liliomból állott s közte egy rózsaszín lapot találtam. A mint kivettem, egy zöld levélke volt alatta csigaalakba tekerve. Azt olvastam el, melyet először kivettem:

„Füstbe szálltak ábrándos reményim
Tűrhetlen teherré válik életem.

Mért bolyongni vándorként e földön,
Csak halál adhat már nyugtot énnekem.“

(Vége köv.)

neik, kiket tisztviselőül akarnak megválasztani, a nélkül, hogy kénytelenek lennének azok eddigi hivatalos állásaikról, s illetőleg jövedelmükről lemondani? Ily s ehhez hasonló kérdések miatt szakadt meg a kiegyezkedésnek általunk legombolyítani kezdett fonala; de dacára a teljes kibékülés meghiusulásának, részünkről — noha fölmentve érezhetjük volna magunkat — megtartottuk s beváltottuk amaz ígéretünket, hogy azon módosításokat, melyekre nézve a kiegyezkedés megtörtént, a képviselő-testületben is elfogadásra ajánljuk, s határozattá is emeltetjük. A mint azonban a következők megmutatták, Simon Eleknek távolról sem volt óhajta az, hogy kiegyezkedés jöjön létre, hanem ha oly áron, hogy a többség feltétlenül hódoljon meg a kisebbség előtt, s ennek kívánsága szerint hajtson végre minden. Ugyanis a január 12-iki gyűlésből, midőn kezdetét vette volna a részletes vita, azon ürügy alatt, hogy nincs reményük arra, hogy teendő módosításait a többség elfogadja, föntartva azon jogukat, hogy külön munkálatukat utólag benyújthassák a miniszterhez felküldés végett, az egész párt — szám szerint 25-ön — eltávozott. Hiába jelentetük ki, hogy nyitva áll előttük az út az általuk már megtett s általunk el is fogadott módosítások mellett újabb módosítási javaslatokkal is föllépni, azokat is meg fogjuk vitatni, s a czélszerűeket elfogadni, — hiába fejtettük fel, hogy alkotmányos testületben az ellenzék, s illetőleg kisebbség, feladata nem az, hogy a küzdelem teréről gyávan elszaladjon, s ez által megbízói érdekeinek lankadatlan védelmétől a törvényes tétől való visszavonulással fölhagyjon, hanem az, hogy meggyőződése mellett mindvégig bátran és hiven küzdjön, s a küzdelem végén, ha szükségnek látja, éljen fellebbezési jogával: szavaink a pusztában hangzottak el, s a kiadott vezényszóra, az egyik hős a megijedt tábor vitéz trombitása, visszavonulót fűtt. Aligha tévedünk, midőn azon sejtelmünknek adunk kifejezést, hogy az alkotmányos testületeknek, s a hivatásuk magaslátán álló ellenzéki pártoknak történetében csaknem példátlan émez eljárás, egyedül annak tulajdonítható, hogy vezérüket egy hirtelen keletkezett betegség ágyához kötötte, s a pásztor leveretvén, ijedten szaladt szét a nyáj. ... Vagy talán csattanósabb volt így a tüntetés, s még tágabb tér nyílt a többség elleni vádaskodásra? Akár ez, akár amaz lett legyen a visszavonulás valódi oka, az tény, hogy eljárásuk, nem mint a felirat állítja, „a politikai eszélynek”, sőt ellenkezőleg, a legkirívóbb eszélytelenségnek bélyegét viseli magán, s valóban nem tudjuk felfogni, hogy minő pártállás lehet az, mely bármely pártnak is tisztvé teszi, hogy a törvényes tét hűtlenül oda hagyja! És tegyük hozzá ehhez még azt is, hogy visszavonulásuk alkalmával föntartott s fentebb jelzett azon jogukkal sem éltek, hogy külön munkálatukat a képviselőnek, mint erre nézve egyedül törvényes testületnek, a miniszterhez feljuttatás végett, a részletes vita végén benyújtsák. És miért? A felirat szerint azért, hogy „a képviselőt öket egy hallgatólág hozott határozat által e joguktól elejtette, s így számukra csak a sérelmi út maradt fenn.” Hallgatólág hozott határozat!! Oly problema, mely megfajtásra vár, mint az örök mozdony, s a kör négyesgöngtése. A jezsuitaszótár készítőtől, bizonyára, első jutalomra érdemes körülrás! Valóságos fa-vaskarika! A tényállás az, hogy Simon Elek ur e tekintetben is jobbnak látta az egyenes és törvényes útról eltérni, hogy az avatlanok előtt a többség jogsértése és szörnyű zsarnoksága annál kétségbe vonhatlanabb legyen. Fölment tehát nehányadmagával Pestre, az „üldözött és elnyomott igazság érdekében” a miniszterhez, azon édes reményben, hogy eligazítja az a mi bajunkat! Mit fog tenni a miniszter, nem tudjuk; de aligha nincs a Simon Elek ur intencióiról, s szerepléseinek egyes mozzanatairól kellőleg fölvilágosítva, sőt ettől el is tekint-

ve, nézetünk szerint, részéről egyetlen correct eljárás csak az lehet, ha a panaszlót, egyedül idéző munkálatával együtt, a törvényes tétre utasítsa.

Ime, a Simon Elek ellenzéki fellépésének indoka, s nyilvános szereplésének külső kerete. Ezeknek előrebocsátása után szellőztessük pár percig azon jelentékenyebb vádakat, melyek a feliratban a 40-es bizottságnak munkálata, illetőleg a képviselő-többségének megállapodásai s eljárásai ellen föl vannak említve.

Az első az, hogy „a város autonómiaja életgyökerén van megmadva.” Oly vád, mely czáfola alá alig érdemes, mert csak azokat vezetheti tétre, kik az autonómia fogalmával sincsenek tisztában, s azt se tudják, hogy autonómia alatt ugy az egyházi, mint a politikai élet terén a testületek, illetőleg városok és megyék azon jogát értjük, mely szerint belügyeiket, az országos törvények korlátain belül, a fennálló államhatalomtól függetlenül, saját belátásuk szerint intézhetik. Már pedig a többségi munkálatból meggyőződhet bárki, hogy ez értelemben a város százados jogából egyetlen-egy szemernynek feláldozása sincs az által célozva. E munkálat szerint a felügyelet és ellenőrködést a város tisztviselői, egész közigazgatása, vagyona stb. felett, s általában az önkormányzatot, teljes mértékben, a városi bizottság gyakorolja. Azt állítani tehát, hogy a város autonómiájának sirját a többség megásta, alaptalan gyanúsítás, értelem nélküli ráfogás.

A „személyes felelősséggel” van továbbá kárhozatos szinben feltüntetve, mely ma már minden alkotmányos államban, ugy az országos, mint a törvényhatósági ügyek igazgatásának alapelveül s leghatásosabb biztosítékul van elismervé, s épen ezért ennek védelmére is felesleges volna sok szót szaporítanunk. Csak annyit jegyzünk meg, hogy midőn mi városunk leendő szervezetébe ezen elvet óhajtottuk és óhajtjuk életbe léptetni, azon erős meggyőződésünknek adunk s adunk kifejezést, hogy ez által polgártársaink legfőbb érdekét, az eddigénél jobb és gyorsabb közigazgatást biztosítjuk, mert csak ez uton lehet a hanyag tisztviselőket mulasztásaiért kerdőre vonni s őket kötelességeik teljesítésére rászorítani. Nézetünk szerint tehát, midőn a képviselő ezt az elvet elfogadta s e mellett a közigazgatás terén a szolidaris felelősség elvét is magáévá tette s ez által a 40-es munkálatot mintegy kiegészítette, polgártársaink javára a legüdvösebb intézkedést hajtotta végre. Sőt megvagyunk győződve a felől is, hogy ha a képviselő a 40-es munkálat eredeti szerkezte értelmében, a tanács hatáskörét szűkebbre is vonta volna, a polármesteri állítólagos mindenhatóságának akkor sem lett volna útja nyitva, mert egy tisztviselő mindenhatóságától való félelem, ki minden tényeért a képviselőnek felelős s visszaélések esetén bármely perczben hivatalából elutasítható, nem egyéb pusztá agyrémnél s gyermekes idegességnél.

Azt is állítja továbbá a felirat, hogy e többségi megállapodás szerint „a rendőrség az európai köztappasztalással és a közrendészeti tudományal ellenkező elvekre van fektetve.” Pusztá állítás, mely egyetlen egy adattal sincs bizonyítva. Ellenkezőleg ugy a 40-es bizottság, mint a képviselő, kiváló gondot fordított és sulyt fektetett a rendőrségnek czélszerű szervezésére, azon meggyőződéstől vezéreltetve, hogy az élet és vagyonbiztonság minden egyes polgárnak egyik legfőbb érdeke s legjogosabb követelése. És valljuk be őszintén, rendőrségünk jelen állapota még a legszerényebb igényeknek sem felel meg s legtöbb esetben, valóban, nem a rendőrség ereje, mely városunk népességével teljességgel nincs arányban — hanem polgártársaink becsületessége s a jó isten védi életünket s vagyonunkat. Elkerülhetetlenül szükséges tehát, saját érdekünk-

ben, ezen naponta érzett hiányon lehetőleg segíteni, s miután ez másként nem eszközölhető: anyagi áldozat árán is. Ha a városi közbiztonság felett nagyobb erővel s jobban örködő rendőrség szükségét érezzük, akkor az eddigénél több kiadástól sem szabad visszarettenünk.

E kérdéssel áll kapcsolatban a feliratnak azon vádja is, mely szerint a többségi megállapodás „a tisztizsémélyzet létszámát s fizetését népünk adózási erejét kimerítő módon felcsigázta.” Alaptalan ráfogás, mint a többi. A 40-es bizottság s ennek javaslata nyomán a képviselő is, midőn megállította a létszámot s fizetést, egy-szersmind számba vette a város vagyoni állását s ugy találta, hogy megállapodásával nemcsak hogy túl nem lépte annak korlátait, s nem tette szükségessé a mostani adó fölemelését, sőt ellenkezőleg, mint polgártársaink legközelebből megfognak győződni, a költségvetés tárgyalása alkalmával, a községi adó tetemesen lejjebb szállítható lesz, dacára annak hogy, az új szervezet föntartása az eddigénél jelentékeny összszeggel többbe fog kerülni. E többlet nagy részét a rendőrség jobb karba helyezése s erejének szaporítása veendő igénybe, mert az, a mi a közigazgatási tisztviselők fizetésének jobbitására fordítatik, aránylag igen csekély összeg. Így p. o. a tanácsos fizetése, 1200 frtban van megállapítva, míg a velők egy rangu megyei tisztviselők 1500 — 1000 frttal vannak javadalmazva. E fizetésükből, a mostani drága időben, csak szállásra 3—400 frtot kénytelenek kiadni, s ha családuk van, a fennmaradó összszegből, bizony, a mindennapi élet legkevesebbre szorított, szükségait aligha pótolhatják. Épen így áll a dolog a többi, még ennél is kisebbre szabott tisztiz fizetések megállapításával is.

Ezek a feliratban a többségi megállapodás ellen elősorolt s említésre méltó vádak; a leggyöngédebb érintésre, valamenyi szétpattan, mint a buborék. Hiába! a mit csak úgy erőszakkal fúnak föl, annak nem szokott állandósága lenni; volt s nincs!..

Vannak azonban a feliratban ezek közé vegyítve igen curios dolgok is. Tudtára adják a miniszternek, hogy „sokan azt állítják, miszerint a képviselő egyik ülésében az ülve maradók alig egy-két szavazattal voltak kisebbségben.” Besugják neki azt is, hogy ők, mintegy titkos liga megállapodásai következtében, rendszeresen s egész terjedelmében (!) el voltak rekesztve attól, hogy városunk javára czélzó nézeteiket érvényesítsék s őket a többség csak kegyelemből hallgatta ki, a mint ez a felirattól világosan kitűnik; könyveket hullatnak a szonoki hivatal megdöntése s a főispáni intézmény felállításá miatt, sőt azt is sejtetni engedik, hogy minket terhel azon bűn sulya, mely miatt a vasút csomó pontja Apahidára tétetett s Kolozsvárból nem lehet Zürich vagy Athene. Felemlítik azt is, hogy mi a gyűlésekben némelykor 39-en, máskor csak 30-an voltunk s egész naiv őszinteséggel után vetik, hogy ők hírlapilag 41-en tiltakoztak, s a gyűlést 25-ön hagyták oda. Elmondják, hogy az uralkodó pártbeliek közt van egy (Berde Aron, jog-akadémiai igazgató) ki jan. 1-je óta a képviselőben s a város egyén is jogot gyakorol s nagy bölcsen elhallgatják hogy saját vezérük, Simon Elek ur hasonlóképp cselekszik s nézetünk szerint joga is van erre mindkettőnek, a városi új szervezet életbe lépéséig. Mindezeket a miniszternek igen tanulságos dolog lesz megtudni s képzeljük is, menyi bölcsességet merít belőlük. De hagyjuk ezeket, mert a komoly ügyhöz, valóban, nem illő tréfás fölfelezések. Inkább fejezzük ki legmélyebb sajnálkozásunkat a felett, hogy kincses Kolozsvár várossa ily szomorú állapotra jutott, hogy egy-két ember sértett hiusága ily végletekre vihette a szakadást közöttünk, kik mindedig — habár gyakran egymás ellen küzdve s véleményeinkben megoszolva — de egymást még sem

gyűlölve, sőt a kölcsönös megbecsülés nemestisztét szem előtt tartva, együtt élni, küzdeni és szenvedni tudtunk. És most??...

Letesszük tollunkat, mely kellemetlenebb kötelességet, mint ma, soha sem teljesített, még csupán annak kijelentésével tartozunk, hogy felszólalásunkban nem egy párt nyilatkozott, mert mi abban az értelemben, mint a Simon Eleké, pártot nem alkottunk soha s vezérünk nem volt és nincs, csak egy: egyéni meggyőződésünk, melyet sem ellenzéki viselkedés, sem vallásos gyűlölködés (minden confessio képviselve van közöttünk) nem vezérel. Épen ily határozottan s ünnepélyesen tiltakozunk azon ráfogás ellen is, melyet uton utfőlen hangoztatnak s a feliratban is megemlítnek s mely szerint mi a főispán pártja vagyunk. Személyét s állását tiszteljük, de pártérdekre czélzó sugalmakat tőle soha sem vettünk s el sem fogadnánk, hanem követjük azt az utat mindig és mindenben, melyet csekély belátásunk szerint legjobbnak látunk. És most: Isten velünk!

A „volt” 40-es bizottság több tagja.

Pest, 1872 febr. 10.

(A.) A bankkérdés szabályozása legujabban ismét jó lépéssel haladt előre. A Deákpart értekezletén a pénzügyminiszter kimerítő jelentést tőn az ügy állásáról, az a pozitív javaslatok megtevéletét a párt belátására bízta. Kerkápoly a kérdés történeti fejlődését ismertette, a vizálys 80 milliónyi bankadósságra is rájuttat, s ez ügyben egy határozott nyilatkozatot tőn, melyek a magyar közönséget megnyugtatón hivatva vannak. Kijelenti, hogy ez adósság fel van véve ama sorozatban, mely a kiegyezés alkalmával, 1867-ben, az összes osztrák államadósságokról készült, s így az ép oly kevéssé terheli hazánkat, mint Ausztria többi országait.

Egy második, igen megnyugtató része a pénzügyminiszter beszédének az, hogy nem létezik — mint egyes bécsi lapok eddig nevezték — titkos egyezmény vagy ígért, mely akár a kormány, akár a törvényhozás actiójának szabadságát megszorítaná. A bankkérdés megoldása tisztán minket illet, egyedül saját érdekünk, saját tehetségeink lelemek irányadók a kérdés eldöntése körül, s nincs politikai, vagy más eddig ismeretlen ok, mely a törvényhozás elhatározásainak szabadságát korlátozná. Ezek elmondása után a pénzügyminiszter felhívta a pártot, miszerint a megoldás módjaitának megállapítása ügyében neki részletes utasításokat adjon.

Vannak képviselők, kiket a pénzügyminiszter ez eljárása ki nem elégít, kik vele ellentétben, épen a kormánytól, mely legjobban ismeri, vagy legalább kellene ismernie az ügy minden ágát, bogát, várták a praecis javaslatokat, s most nem szívesen vennék át a dologgal netalán járható odiumot. Mindez azonban alárendelt mozzanatot, s remélhető, hogy a Deák Ferencz ajánlatára kiküldött tíz tagu bizottság az ügyet közmegegyezésre fogja megoldani, s Magyarország követeléseinek a bankügy terén olyan formulázást adand, mely a közgazdasági élet minden jogos igényét magába fölveszi, s lehetőleg kielégíti. Hogy ezután a feltételeket gyakorlatilag az osztrák nemzeti bank, vagy egy új magyar bank fogja-e megvalósítani? az ismét alárendelt kérdés. A földolog az, miszerint az új szerződés szükségleteink magaslátán álljon. Ha a bécsi bankkal tisztességes egyezményre lehet lépni, ugy az megtörténend, ha pedig nem lehet, akkor természetesen, de csakis akkor fog a kormány önálló magyar bank alapításához látni, mi minden későbbi áldásai mellett a kereskedelemre és iparra nézve nem fog némi kényelmétlenségek nélkül járni.

KÜLFÖLD

Kolozsvártt, febr. 13.

(S.) A francia nemzetgyűlés múlt szerdai ülésében 445 szavazattal 143 ellenében felhatalmazta a kormányt, hogy vádkeresetet indíthasson azon tartományi lapok ellen, melyek a kegyelmezési bizottság eljárásáról sértőleg nyilatkoztak. Ducrot tábornok még azt is indítványozta, hogy két képviselő, Rouvier és Pierre Lefranc, kik szintén irtak a commissió ellen, hasonlóképp vád alá helyeztessenek; de a nemzetgyűlés ezt az indítványt előbb bizottsághoz utasította. Aumale herczeg, mint általában a fontos kérdésekben, nem szavazott. Furcsa egy republica mégis ez a francia! Az egész világ abban a meggyőződésben van, hogy ha valamely államforma az, mely alatt a teljesen szabad szó lehetséges, nemcsak, de sőt életföltétel, ugy az bizonynyára a köztársaság

síme a francia republica egyszóval sem különb elődénél, a császárságnál: mindent elnyom azonnal, mielőtt nem az ő szája ize szerint hangzik az a „szabad szó.” Így bizony nevezék magukat szabad köztársaságnak, mert rosszabb ez az alak akármilyen merev abszolutizmusnál, mely legalább nyíltan bevallja magát.

A porosz képviselőházban az új oktatásügyér és Bismarck folytatják a harcát az ultramontanok ellen. Az iskolafelügyeleti törvény, mely a napokban került tárgyalás alá, ismét nagy szövegre adott alkalmat a porosz liberálisok és ultramontanok között. Falek közoktatási miniszter a többi között kifejti, hogy a kormány úgy hiszi, miszerint ragaszkodnia kell az előterjesztményhez, mivel azt az ország többsége nem ellenzi. Ezen előterjesztmény alapjául pedig azon elv szolgál, hogy a papok az iskolafelügyelőségekből zárlatban ki. Az egyháznak nem kell félnie a törvénytől. Az állam majd keres magának oly közegeket, kik elég belátással bírnak. A katolikus papoknak azonban nem szükséges magukat tartozkodó állásba helyezniük. — A miniszter továbbá kimutatja, hogy az előterjesztmény alkotmányos jellemű, — s így folytatja: Ezen törvény kiadását szükséges. Csúpnak a kényszerűségről van szó, legfőképp azon területekben, ahol a német nyelvet nem beszélik. S. u. kétség a bajt gyökerestől kiirtani, és pedig az alkotmány keresztülvitele által. E törvény nincs egyes személynél ellenintéve; az evangélikus papok, valószínűleg kivétel nélkül mindnyájan hosszú ideig megmaradnak az iskolafelügyelőségek birtokában.

A KELET magán-távirata.

Bejártok: Pesten, febr. 13. 10 ó. — p. d. e.
Kézelt: febr. 13. 10 ó. 50 p. d. e.

Rudolf koronaherceg és Gizella főhercegnő tegnap megérkeztek, a király holnapután, s királyné ő figyelemmel jön; egész udvar itt marad az országgyűlés berekesztéséig, mi állítólag már mártius 20-ka táján megtörténik.

A bank-bizottság Kerkapoly és Lónyai távolléte folytán nem tarthatta ülést.

Holnapután tárgyalja az esküdt-szék Andrassy gróf sajtóperét Miletics ellen. Andrassyt a közbíró képviseli.

Spanyolországból igen nyugtalanító a hírek, általános lázadást várnak.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, febr. 13-án.

Kabós Dániel, udvari kórlátnoksági nyugalmazott tanácsos, mint halljuk, ígéretet tén, hogy a szucsáki községi iskolát minden taneszközzel ellátja. Köszönet a tanúgy nevében, e nemes ajánlatért.

A tordai refomátusok épülőfélben levő tornya javára folyó hó 1-sején rendezett táncszünet szép és díszes közönség jelenlétében várakozást meghaladó eredménnyel folyt le. Összes bevétel 298 frt 90 kr. Tiszta jövedelem 229 frt 17 kr. Ehez felülfizetéssel járultak főispán mélt. b. Kemény György, b. Kemény Endre, Balázs Emil, Miksa Elek, K. Toth Mihály, Szentkirályi Gábor, Nagy György urak. Kiknek — valamint mindazoknak, kiket Terpsichore vonzeréjén kívül egyháznak ügyének pártfogása, a cél iránti buzgóság vezett, köszönetet szavaz. Ó-Tordán 1872 febr. 9. A torony építő bizottság.

Az erdélyi kereskedelmi és hitelbank alsó-rákosi uradalmának — melyet eddig b. Szentkereszti Zsigmond ural közösen birt — ez utóbbit illető részét, megvásárolta s most a bank az uradalom egyedüli tulajdonosa.

Tizedik közlemény a k. monostori m. kir. gazd. tanintézetnél felállítandó önkéntes tüztől-egylet részére történt adakozásokról: Nielson vasúti vállalkozó ur 10 ft, ifj. Fugulyán Antal ur ivén: Csatlós András ur 1 frt, Csiki Gergely ur 1 frt, Somogyi János ur 1 frt, Balta Karácsony ur 50 kr, Csáki József ur 2 frt, Borgya Márton ur 1 frt, Fehér József ur 1 frt, Kovács Dénes ur 50 kr, Szabó Lajos ur 1 frt, Benedek Lajosné 1 frt, B. J. 20 kr, összesen 10 frt 20 kr. Bodoár Péter ur ivén: Bodnár Péter ur 2 frt, Holmia Ernő ur 1 frt, Koch János ur 1 frt. Egy társaság 2 frt. Összesen 6 frt. Fogadják nemes avakozók őszinte köszönetünk nyilvánítását. K. Monostoron, 1872 febr. 9 én. Kodolányi Antal, Gamauff Vilmos.

A helybeli Convictus ifjusága tegnap zené-szavaltati és színi előadást rendezett, melyen leginkább az ifjuság nemes törekvéseit ápoló, fejlődését éber szemekkel kísérő tanfőnök és ifjuság barátok jelentek meg, kiket a felmutatott siker nem csak kielégített, hanem

teljesen meglepett. Az előadásban résztvettek közül leginkább kitűnt: Farkas Géza, ki Petőfi „utolsó alamizsna” című költeményét helyes felhanggal, mely érdelemmel és meleg színezéssel szavalt. Említést érdemelnek Kovács Árpád, Kósa Árpád, kik Donizetti kettősét a „Lucia di Lammer moor”ból fuvolán szépen és összhangzatosan állították elő. A színi előadásokban működők közül legtöbb figyelmet keltett: Ferenczi és Boltresz. E műkedvelői előadás létrehozásában legtöbb érdem illeti igazgató ft. Váradi Moric és Salzbauer subregens urakat.

A strasburgi egyetemen kidolgozott terv szerint negyvenkét rendes és husz rendkívüli tanár fog alkalmazást nyerni.

Aachenben állandó műkiállítás életbe léptetésén fáradoznak.

Körösy Kálmán tegnapi jutalomjátéka — Színházi képtelenségek — zsufolt ház előtt folyt le. Talán nem vagyunk épen egészen árokszállási publicum, de azért igen mulattunk a valódi képtelenségeken, legalább a sürű társaságból ítélve. De hogy is ne, hisz farsang van még s így nem esoda, ha tegnapelőtt Boér Emma népdalait, ma meg Mátrai balletjét megújazzuk. Kassai Házasi uram szerepében szintén farsangozott s egy kissé igen sokat engedett meg magának.

A légszesz lámpákat a színházban ma akarták először felgyújtani, úgy látszik azonban, hogy valami akadály jött közbe, mert előadás van hirtetve mára is, és pedig Czafrának Tobías, a poruljárt főancz-komisszárius. Maga a színpad is megjegyzi szégyenlősen, hogy „hushagyó keddi vigjáték”. Vajon igazán vége lesz mával a színházban is a farsangnak? Ohajtjuk.

Tordán az ifjuság zárt körű táncszünet, a kaszinó-egylet könyvtárának gyarapítására, e hó 8-án fényesen folyt le. E bál mint nekünk írják, az idény egyik legsikerültebb mulatsága volt, s minden tekintetben megfelelt a várakozásnak. A környék- és város színe- virága díszes koszorút képezett a farsang ez utolsó vigalmán. A mulatság párosulva a folytonos jó kedvvel reggel 7 óráig tartott. A tiszta jövedelem meghaladta a 250 forintot.

A bécsi bölcsészek közelébb elhatározták, hogy nyugatomban lépő tanár Ashbach tudós történet író érdemeinek elismerésül díszes emlékekkel örvendeztetik meg.

A dalmát helytartó Rodich a bécsi ministeriumnál nem csak szíves fogadtatásra talált, hanem egyszersmind ígéretet nyert Dalmátia anyagi viszonyaira nézve, melyek a ministerium gondoskodásának különös tárgyát képezendik.

A luxenburgi vaspályán közelébb összeütközés történt, melynek a mozdonyvezető áldozatul esett, az utasok közül pedig négyen sebesültek meg.

A commune s az éjszaki fény. A közlebb ragyogott éjszaki fényt egy kis gyerekek sokáig nézte Párisban, aztán így szólt: „Mama, hát a communisták most az égből vannak, hogy az istenbába is ég?”

Dialectika. A pápa rendeletéből több egyházi férfi meghivatott, hogy látogassák a prot. gyűléseket s szálljanak nyilvános vitára a prot. papokkal.

A Vezuv kitörései a napokban ismét elkezdődtek.

Spanyol konsullá Magyarország részére Guttman D. Mór pesti háztulajdonos nevezetett ki; ő felsége az exaquaturn már meg is adta e kinevezéshez.

Emlékkönyv. Aradon e hó 8-án az ott elesett honvédek emlékére az idén is gyásznapot rendeztetett. Az egyházi szertartást Lakatos Ottó minorita zárdafőnök végzetes segédlettel.

A „Reform” szerint Medgyaszay Ilka aszszony e hó 20-ikától Szegeden Mansberger társulatánál fog vendégszerepelné.

Gr. Andrassy diszpolgári diplomája, mielőtt a hattagú küldöttség Bécsbe vinné, párnápra a polgármesteri hivatalban közszemlére van kiállítva, Pesten.

Az országos honvédség-egylet közgyűlése e hó 25-dikén lesz, alkalmasint gr. Andrassy elnökléte alatt.

A berlini városi játékszínben Marc Aurel „Béke a földön” című színműre fog közelébb előadásra kerülni. E mű lényegesen politikai színezetű s ha az alapeszmét a szuronyok élére fektetett békét nem is világítja meg kellőleg, de színpadi hatása állítólag nagy lesz.

Wagner Richárd a beyruthi nemzeti színház javára idei május havában hangversenyt szándékozik rendezni. A nagy zeneköltő egyidejűleg ott is akar megtelepedni.

Új tűzjelzés. Pesten a városház kapuja alatt üvegsekreány alatt Pestvárosának térképe kifüggesztetett, melyen tűzvész esetén az égés helye kis vörös zászlós gombostűvel fog megjelöltetni.

A király és a rokkant. A király közlebbi Mer'ában időzése alkalmával egy féllábu rokkanttal találkozott, ki az 1866-iki lövész érmet viselte mellén. A király meg-szóltatá őt és arról értesülvén, hogy lábát nem a csatában, hanem sziklarepesztésével vesztette el, és hogy különben is szorult helyzetben él, felhívta, hogy egy óra múlva Rottenstein várába jöjjön. Midőn a falábu rokkant a várkapujához ért, az ő nem akarta be-bocsátani „mivel ő felsége senkit sem fogad ily korán” míg nem megjelent a király és a falábusnak négy darab tizes bankót adott.

A gondnólküli vig dárldók után következik a vezeklés a negyvennapj bójt. Ez időt nagyvárosokban zeneidénynek szokták nevezni, nálunk még csak régi kalandáriumi értelme divik. Az aranyifjuság szívében még cseng a keringők csábító zenéje, a bálélek boldog varázsa még mámorba ringatja a fáradt, elpuhult idegeket: s íme egy csipő hamu fejhintésére Terpsichore minden búbája szétfoszlik s a „keresztények sirjaitok” melodiáiban mosdóik el. Csak az ősfűrtű papák reddő simulnak el ilyenkor, mert ők a fizetetlen számlák kifizetésének édes gondja.

A főrendiház távollevő tagjai az elnökség által felkértek, miszerint a folyó évi február 15-dikén folytatandó tárgyalásokra Pesten megjelenni sziveskedjenek.

Hausehek János bákói (moldvai) magyar lelkész a csángó-magyarok érdekében Magyarország valamennyi törvényhatóságát adakozásra szólította fel az ottani templom építésére. Bár Erdély is megértén elmulasztott véreinek áldozatra hívó rokon szózatát.

A nemzeti muzeumban Bucher tűzoltó szelenczéjével végbement kísérlet fényesen sikerült. A terpenintell beázottat gyaluforgács és kisebb fahasabok, daczára a mesterségesen előidézett léghezamnak, azonnal és teljesen kioltattak. A kísérlet a ministerium felhívása folytán több szakértő jelenlétében történt.

Hibalgazítás. Tegnapi számunk tárczájában a „Kigyó a virágok közt” című elbeszélésben némi értelem zavaró sajtóhiba esett: 135. l. el ő hasáb alólól 3. sor, „kétzerszál-tel” és „hogy” közé szurandó „parancsot adott” a második hasáb 2. kikezdés, első sor „volt” és „Atyám” közt kimaradt „Seyser mindig körömben volt.”

A betűszedő magyarizált: Lapunk folyó hó 13-ki 34. számában megjelent Nyilt-téri cikk alá „Wuth” mérnök neve helyett „Wutta” szedett. Elégítéltől fogadják a tisztelt mérnök ur e „helyreigazítást.” A Kiadó.

A Vasárnapi-Újság utóbbi száma Fekete Mihálynak, a kolozsvári ref. főiskola boldogult tanárának, igen sikerült arcképét közli, meleg hangon irt élettrajz kíséretében.

Színházi játékrendünk holnapra Toldi első előadását igéri, bérletszünetben. Csütörtökön a Rablók, pénteken Mártha előadása következik, szombatra pedig — Szilágyi Béla jutalmául — A szentiványi álom van kitűzve. E választás dícséretére válik Szilágyinak.

A magyar adóhátralékok behajtása ügyében néhány hó előtt tudvalevőleg az hírtelt, hogy a magyar általános földhitelbank átveszi az állam ezen, körülbelül 60 millió frtra rugó követelését s zálogleveleket ad érte a kincstárnak. Egy német lap most arról értesül, hogy a tárgyalások ez ügyben még nem szakadtak meg ugyan, de nem is haladnak előre; időközben azonban Kerkapoly pénzügyminiszter minden előforduló esetenél utalja az illetőket az adóhátralék e kedvező törlesztési módozatra, tanácsolván az egyes adósoknak, hogy külön egyezkedjék mindenki a földhitelbankkal a fontemlített alapon. Ennek folytán több nagy birtokos és testület már alkuban van a bankkal igen jelentékeny összegek iránt, melyek nevezetes jövedelmet fognak biztosítani az államkincstárnak.

Egy magnetiseur. A napokban ugyan megjárta Linzben egy paraszt ember, ki azért jött a városba, hogy betegsége miatt egy orvossal beszéljen. — Egy ury ember, kivel a vendéglőben találkozott, orvosnak adta ki magát s elment vele lakására. — Kezde előtte magyarázgatni, hogy mi a magnetizmus, miután ő nem orvossággal, hanem egyszerűen kezeinek érintésével szokott gyógyítani, amihez azonban szükséges, hogy a beteg teljes mozdulatlanban vesztgéljen. A szegény falusi ember örülvén, hogy ily könnyen megszabadulhat bajától, minden ellenmondás nélkül tűrte, hogy a „magnetiseur” egy székre leköltözte ugy, hogy mozdulni se tudjon. Alig történt meg a leköltözés, az orvos ur nem a beteget, hanem annak aranyóráját s tárczáját kezdé a maga zsebébe átmagnetizálni, mire aztán nyomtalanul eltűnt.

Qui pro quo. Jelenet egy vasuti álmódon. Egy mérges arcú öregasszonyság kihajol a coupé-ablakon és lekiált a vezetőnkre: — Hallja, konduktor, szabad ebben a coupéban dohányozni? — Ha azon uraknak odabenn nincs semmi kifogásuk ellene — felel a vezetőnk szolgálatkészen — akkor az asszonyság bátran pipázhatik.

„Magyar földrajzi társulat” van aakulában, mely a napokban tett közze arpszabályainak tervezetét. A földrajzi tudomány, ekként szól a földhívás, mely több szakféfi (Berecz Antal, Bieltz Albert, dr. Cherven Flóris, Gönczy Pál, Hautken Miksa, dr. Heinrich Gusztáv, Hunfalvy János, Reitz Frigyes, dr. Szabó József, Szily Kálmán, Toth Ágoston, Vámbéry Armin, Xantus János) aláírását viseli magán, a történeti és természeti tudományoknak kapcsolatát s bizonyos tekintetben alapját teszi. Földünk kerekégének s különösen hazánk általános s különös viszonyainak alapos ismerete nélkül, úgy szólván sötétben tapogatózunk. Az iparos és kereskedő, a tisztviselő és államférfi, a tudós és nem-tudós az országok és népek ismertetéséből nemcsak gyönyörködést, hanem valóban gyakorlati tanulságot is merithet; s kétséget sem szenved, hogy a kellő alakban bemutatott földrajz az ifjura és öregre, a férfira és nőre nézve a legkellő-mesebb, leghasznosabb és legszükségesebb tanulmányok közé tartozik. Az egyesek törekvései e téren elégtelenek, a siker fokoztatása és biztosítása végett az egyesek munkálkodásait buzdítani, irányozni és egyenesíteni kell. Azért terveztük a magyar földrajzi társulatnak létesítését, s ezenel az egyes hazafiakat, testületeket és intézeteket tisztelettel földhívjuk, hogy a rendes vagy alapító tagok sorába lépni sziveskedjenek. A társulat tagjai férfiak vagy nők, hatóságok, testületek és társulatok lehetnek. A rendes tagok évenként 5 forintot, az alapító tagok az évi járuléknak öt százalékos tökéjét, azaz 100 frtot fizetnek egyszer-mindenkorra a társulat pénztárába. A földhívás földszóliva az ügybarátokat, sziveskedjenek az eszmét ismerőseik körében terjesztetni, s aláírókat gyűjteni, mint kik a társulat tagjai lesznek. Az aláírási izek f. évi március közepéig a „Természet” szerkesztőségéhez Pestre küldendők. A mellékelt alapszabály-tervezet szerint a társulat céljaira következő eszközök szolgálnának: a választmányi és közgyűlések, melyeken a társulat ügyei intéztetnek el; más nyilvános gyűlések, melyeken értekezések olvastatnak föl; folyóirat, melynek tartalmát tudományos és népszerű értekezések és ismertetések teszik; könyv- és földképgyűjtemény; földrajzi utazások előmozdítása; hasonló bel- és külföldi társulatokkal és intézetekkel való közlekedés. Kívánjuk, hogy a gyakorlati eszme mielőbb megvalósíttassék.

KÖZGAZDASÁG

Kolozsvárt, febr. 8. 1872.)

Az „Erdélyi kölesönös jég- és tűzkármentő társulat”-nak 1866. ápril 3-án tartott rk. gyűlése által összehozott közgyűlést, ugyanazon évi február 26-án már megtartotta volt, mely a tagok érdekében kibátólag, s a szabályok alapján másint intézkedett mint a hamar utána apr. 3-iki „rendkívüli” az ügyfolyam oly rohamos megszüntetésével — könnyen oly gyanúsításokra adhat alkalmat mely által a tagok szabály szabta kötelezettsége teljesítését, s ekkint megindított kibontakozást, az illetők kárára megnehezítené. Mindezek elhántására nézve, kötelességemnek tartom, az ügy- és a tisztelt tagok érdekében, nyilvánítani:

Mivel pedig az ily esetleges feltervés — tekintve, hogy a társulat rendes s az évi számadásokkal foglalkozott közgyűlést, ugyanazon évi február 26-án már megtartotta volt, mely a tagok érdekében kibátólag, s a szabályok alapján másint intézkedett mint a hamar utána apr. 3-iki „rendkívüli” az ügyfolyam oly rohamos megszüntetésével — könnyen oly gyanúsításokra adhat alkalmat mely által a tagok szabály szabta kötelezettsége teljesítését, s ekkint megindított kibontakozást, az illetők kárára megnehezítené. Mindezek elhántására nézve, kötelességemnek tartom, az ügy- és a tisztelt tagok érdekében, nyilvánítani:

Miszerint az „erdélyi kölesönös jég- és tűzkármentő társulat” igazgatóságánál, a különböző munkálatok együttes összehangoztatása tekintetéből is, a feleltlen nyilvános kezelési rendszer uralkodván, ekkint semmi nemű egyoldalú magán eljárásnak, vagy kezelésnek, helye nem volt, és nem is lehetett. Ekképpen az intézetnek mindennemű könyvei s irományai, bár kinek is — a ki csak némileg érdeklődött — mindenkor az intézet irodájában betekintés s legkiterjedtebb részletig tudomás vétel végett, rendelkezésre állott, s áll még most is; továbbá pedig:

hogy az évi számadásokra kijelölt bizottságok munkálata mindenkor több hétig tartván behatandó a legkisebb bevétel és kiadás tételekig, kiválcán csak is ezen intézetnél szokásba volt — nyitott ajtó előtt folyt, és hogy ebbeli munkálat megkezdése, a kitűzött-közgyűlés kihirdetésével, mindannyiszor a helybeli s távolabbi lapok által, közhírré tetetett.

Ily módon vizsgáltatott meg az 1865. évi számadás is, és pedig az évi eredmény rendkívülisége miatt — saját magam indítványára — megkettőztetett számú bizottsági tagok

*) Az igazgató ur földhívására adjuk közre a „földvilágosítást.” Szerk.

által, kiknek az arra vonatkozó s 1866 évi február 26-án bekövetkezett rendes közgyűléshez tett jelentése következtében szól: „Tisztelt választmány! Folyó hó 7-ről 455-866 sz. alatti megbízása következtében nem mulasztá el alól-írt bizottság, a társulat üzlet eredményéről a múlt 1865-ik évről szerkesztett igazgatói számadást megvizsgálni s minden körülmények iránt, melyeknek kiderítése a bizottság feladatát tűzött ki, kellő meggyőződést szerezni. Mely eljárásról következőkben tesszük megismerésüket teljes tudósításunkat:

A mi az 1865. naptári évről szerkesztett igazgatói számadást illeti, ennek minden egyes tételei bizottság által beható vizsgálat tárgyává tették, s miután az azok tanúsítására szolgáló fő és mellékkönyvek, levelezések és részletes számlák gondosan átnéztettek s ez utóbbiaknak viszont minden tannokmányai, úgy a bevételi vagyis fedezeti, mint a kiadási s illetőleg szükségleti tételekre nézve rendről-rendre megvizsgáltattak, nem kételked a bizottság teljes meggyőződése szerint nyilvánítani: miszerint az érintett 1865-ik évi igazgatói számadás minden tétele a tényállás szerint hiven és pontosan vannak megállapítva, valamint azt is, hogy a számviteli eljárás a meglevő fő- és mellékkönyvek által úgy van elintézve hogy az a rendes könyvvitel kívánalmainak, a kellő ke-rekdedségnek és a végeredmény bármikori ellen-őrizhetése céljának teljesen megfelel. „Kolo-zsvártt, február 19-kén 1866.

Páll Sándor m. k. Forrai Ferencz m. k. kormányzói titoknok tart. kir. főszámvevő
Ocsvai Ferencz m. k. Ferenczi Mozes m. k. tanár tart. kir. főszámviv. alszámvevő.
vizsgáló bizottság.
Vége köv.

— A tordai „Kisegítő pénztár-egylet,” fizleteredménye 1871-ik évről. Bevétele: 1870 ról pénztármaradék 15849 frt. 74 kr. Felek betételei 1871-ben 199131 frt 17 kr. Felek betételei után kamat 9007 frt 50 kr. Tartaléknak adott illeték 602 frt. 82 kr. Tartalék kamata 49 frt. 28 kr. Összesen 208790 frt. 77 kr. Kezelési bevételek: Könyvdíjakból 370 frt. 6%, rendes kamatba 10281 frt. 77 kr. Provisioba 3526 frt. 22 kr. Váltódíjból 65 frt. 4 kr. Belyegdíjből 665 frt. 65 kr. Összesen 14908 frt. 68 frt. Visszaíratott kölcsön 573260 frt. Főösszeg 812809 frt. 19. Kiadás: Váltókra adott kölcsön 651019 frt. Tőke-visszaíratott 129772 frt. 13 kr. Tartaléknak adott jutalék 602 frt. 82 kr. Kezelési

kiadás 5249 frt. 8 kr. Jóváírt kamatok 9056 frt. 78 kr. Összesen 14908 frt. 68 kr. Pénztármaradék 1871 decz. 31 én 17109 frt. 38 kr. Főösszeg: 812809 frt. 19. kr. Vagyonkimutató s. Követelések: Váltók értékében 186820 frt. Butor és nyomtatvány 560 frt. Kézpénz 1871 deczember 31 én 17109 frt. 38 kr. Összesen 204489 frt. 38 kr. Tartozások: 919 tagnak követelése 202455 frt. 85 kr. A tartaléknak 1473 frt. 53 kr. Butor és nyomtatvány 560 frt. Összesen 204489 frt. 38. Wolff Gábor, elnök. Májai István, jegyző és könyvvezető. Szentpéteri Antal, pénztárnok. Alól-írtak e tételeket, mint közgyűlésileg kiküldött bizottság, megvizsgálván és az előnkbe terjesztett üzleti naplókkal és könyvekkel üttetvén, mindenben helyesnek találtuk. — Torda, jannár 27-én 1872. Bláha József. Velics Ödön. Csipkés Gyula. Subutz Mihály

— A deési takarékpénztár 1872 Januárius havi üzlet forgalma.

Bevétel:	
Betétek 112 tétel mellett	f. 17936.96
Befizetett kamatok	993.95
Visszaíratott váltók	31840.—
Külfölbéle díjak	370.95
Betét könyvdíjak	6.20
Visszaíratott előlegek	540.—
Visz. Lesz. váltók	3400.—
Állam illeték	—55
Részvény átirási díjak	3.—
kiállítás	—75
A. Kol. Tak. pénztártól	28.46
	f. 55120.82
Pénztár marad. Decemb 30-án	1937.89
	f. 57058.71

Kiadás	
Betét vissza íratásokra 22 félnek	f. 3866.29
Leszámitolt váltókra	47445.—
Tisztí fizetésre	108.33
Kezelési költség	7.03
Házbérek	100.—
Előlegekre	540.—
Visz. Lesz. váltókra	3400.—
„ „ „ kamatjára	71.54
	f. 55538.19
Pénztár marad. Januárius 31-én	1520.52
	f. 57058.71

Deesen, 1872 Januárius 31-én
Kovács
könyvvezető.

Gabonaár Kolozsvártt febr. 12.

(Alsó a. mérő, középár.)

Tisztabúza 5 frt. 72 kr. Elegybúza 3 fr. 90 kr. Rozs 3 frt. 50 kr. Arpa 2 frt. 2 kr. Zab 1 frt. 70 kr. Törökbúza 4 frt. —. krt. Pityóka 2 frt. 70 kr. Marhahús fontja 21 kr.

A beszercei piac árai febr. 6. 1. mérő tisztabúza, ausz. mérője, 5 ft 60 kr elegybúza 4 ft 80 kr., rozs 4 ft — kr., törökbúza — ft — kr., zab 1 ft 90 kr., széna mázsája 2 ft — kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 14 ft. — kr. marhahús fontja 18 kr., konyhalist 11 kr. — kr. borsó 20 kr., lencse 24 kr. paszuly 20 kr.

A m.-vásárhelyi piac árai febr. 8-ról alsó ausz. mérője. Tisztabúza 5 ft. 50 kr. Rozs 3 ft 60 kr. Elegybúza 4 ft 26 kr. Zab 1 ft 60 kr. Széna kötve 1 ft 90 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 14 ft — kr. Egy font fagygyugyertya 40 k. Marhahús fontja 18 kr. Konyhalist 12 kr. Lencse kupája 20 kr. Paszuly kupája 16 kr. Burgonya, mérője 2 fr — kr. Disznózsír fontja 70 kr.

A gy.-fejérvári piac árai febr. 10. 1 ausz. mérő Búza 5 ft 90 kr., elegybúza 4 ft 82 k. rozs 3 ft 90 kr. kukorica — ft — kr. Zab 2 ft 20 kr. pityóka 2 ft 90 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy icze disznózsír 60 kr. Egy kupa borsó 30 kr., lencse, iczéje 26kr. paszuly, iczéje 14kr. Egy mázsa kenyérliszt — frt. Egy font marhahús 20. Egy mázsa széna 1 frt 90 kr. Egy öl tűzifa kemény 15 ft — kr. Mezei napi munkabér — kr.

A n.-enyedi piac árai febr. 8. 1 ausz. mérő tisztabúza 5 ft 50 kr. rozs 3 ft 50 k. elegybúza 4 ft 50 k. zab 1 ft 60 kr. Széna 1 ft. 80 k. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 12 frt — kr. Marhahús fontja 20 kr. Konyhalist 12 kr. Borsó mérője 4 ft 19 kr., lencse 24 k. 20 kr. paszuly — ft 14 kr.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Távírti tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Febr. 11-én 5%, Metalliques 100 fr 61.40 Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 70 10. 1860. Kölcsön 101.25. Bankrészevény 851. Hitelintézeti részvények 348. frt. 334.50. London 11 ft. st. 112.90. f. 20 kr. Ezüst 80.25. Cs. kir. arany 5.40 Napoleondor 8.99 —

Urbéri könyvek: Magyarországi 80.30. Temesi 76.50. Erdélyi 735. Horváthországi 77.50.

A közönség köréből *)

*) A közérdekű fölszólalásoknak szánt e rovat alatti közleményekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

Brassóban lakó orgona művész t. Cz. Nagy József ur a Sárdi év. ref. egyház megye templomába új orgonát készíttvén, mind pontosságát, mind készített művének szakértelműségét tekintve, melyben a kellő összhangzat jósággal párosulva szakértők ítélete szerint is meg van, mint ilyen, mely a várakozásnak kellőleg megfelel, mind azon egyházak tagjainak, kiknek szándokok lenne orgonát készíttetni, bátran ajánlhatjuk. A Sárdi egyház megye megbízásából

Szász Pál *)

Nyilttér*)

Fogorvos Perl

Bécsből.

Lakik „Nemzeti Szálloda” 6-ik sz. Szegényeknek 9 és 10 óra közt ingyen.

Idegenek névjegyzéke

Biasini szállodájában Kolozsvártt, febr. 10-én
Biró Ferencz, szolgabíró, Pestről. Leményi Albert, szolgabíró, Dézsről Hatfaludi József Dézsről. Ertzen Sándor, Vásárhelyről. Hofmán Ede, Pestről. Lénuhárd Adolf, Bécsből. Petrafonitz József, Pestről. Veres Veronika N.-Váradról. Fuchs Árnolt, Dézsről. Gr. Kornisnó, Dézsről. Kovács Ernő, honvéd főhadnagy, Pestről. Schwarv Károly. kereskedő, N. Váradról. Elekes Abel, lelkész, Csikból. Mádéfalvi Szekeres József, Felvintzről. Krisztián honvéd fő-hadnagy Segesvárról. Hintz József, magánzó Brassóból. Hirschman Adolf, kereskedő Marosujvárról. Márk Sámuel, birtokos, Dézsről. Benedek János, birtokos, Dicső-Sz.-Mártonból. Czobel Albert, birtokos, Dézsről. Stertzky József, Pestről. Novelle Adolf, mérnök, Marosvásárhelyről. Dodutz Lukács, kereskedő, K.-Fejérvárról. Reichenfeld, kereskedő M.-Vásárhelyről.

*) Az Erd. prot. Közlöny és kol. közlöny szerkesztőségét kérem e közlemény átvételére. Sz. P.

*) E rovat alatt közlöttékért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

HIVATALOS.

Sz. 393.

[65]

[2—3]

Magyar keleti vasut. Hirdetmény.

A magy. keleti vasuti I-ső felügyelőség ezennel közbirrly teszi, hogy egy Kolozsvártt építendő műhely előállítására 200 Cubik öl termés kő és egy millió téglát szükségeltetik.

E célból az arra igényt tartó tüzletemberek ezennel felszólíttatnak, hogy f. év február végéig e vállalat iránti offerthejüket az I-ső felügyelőség Kolozsvártt középüzetében Hefl-háznál levő irodájába adják be, megjegyezvén, hogy csak biztosíték képes vállalkozók offertheji fogadtatnak el.

Közelebbi feltételek a felügyelőségi irodában fognak közöltni.

Kolozsvártt, 9-dik február 1872.

Az építészeti osztályfőnök.

Sz. 396. 1872.

[67]

[2—3]

Megyének báró főispánja Tordamegye rendkívüli bizottmányi ülésének megtartását folyó február-hó 26-ra tűzvé ki:

Felhívom a tisztelt bizottmányi tagokat a fenn jelölt napon Tordán a megyeházánál tartandó ülésre délelőtti 9 órára megjelenni.

Tordamegye alispánjától Tordán, 1872, február 8 kán.

MIKSA ELEK.

Szám. 42. 1872.

[66]

[2—3]

Árlejtési hirdetmény!

A szamosújvári magy. kir. országos fegyintézet helyiségeiben szükségeltető, részben kőmives, részben pedig ács munkát igénylő nagyobb mérvű helyreállítások eszközzése a nagyméretű magy. kir. igazságügyminiszteriumnak folyó év január hó 5 én 22273. 1871. szám alatt kelt rendeletével, az e célra előirányzott 4539 frt 9 krnyi építési összeg keretén belül engedélyeztetvén, ezen munkálatok biztosítása tekintetéből folyó év március-hó 5-kén délelőtti 10 órára egy az intézet hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árlejtés iratik ki, melyre a vállalkozni kívánók azon észrevétellel hivatnak meg, miszerint ezen árlejtéshez az előirányzott összeg 10%-nak bántapénztól leendő letétele után mindenki hozzá szólhat.

Az ezen vállalatra vonatkozó szorosabb feltételek, úgy szintén a többi műtani iratok is az intézet hivatalos helyiségében a szokott hivatalos órák alatt addig is megtekinthetők.

A magy. kir. országos fegyintézet igazgatósága. Szamosujvártt, 1872, február 6-án.

BÓÉR JÁNOS, igazgató.

Sz. 435. 1872.

[69]

[2—3]

Hirdetmény.

Dobokamegye területén, a szamosujvár—ludasi vonalon, a gyekei és ezegei határokban több hidak építése árlejtés útján folyó év és hó 21-kén itt a megyei közigazgatási irodában, ki fog adatni, — kik vállalkozni akarnak, a feltételeket nálam megtekinthetik. Szamosujvártt, 1872, febr. 8 kán.

SOMBORI JÓZSEF, alispán.

Sz. 426. 1872.

(64)

(2—3)

Hirdetmény.

Kolozsvár szab. kir. város közigazgatási tanácsa ezennel köztudomásra juttatja, hogy Hilberth Károly ur a marosvásárhelyi m. kir. ítélő-táblától 7471. 1871. sz. a. nyert ügyvédi oklevelét bemutatván, az a folyó évi január 22-én tartott városi képviselői közgyűlésen szabályszerűleg kihirdetett.

Kolozsvár sz. kir. város közigazgatási tanácsától 1872 febr. 3-kán.

Legujabban megjelentek

és Stein János könyvkereskedésében kapható:

A BANDITA.

Spanyol regény. Irta id Dumas Sándor. Két füzet. Ára 1 frt 40 kr.

Föld felett és viz alatt.

Regénykék Jókai Mórtól. Ára 1 frt 40 kr.

ANATOLE.

Regény. Toldy Istvántól. Ára 2 frt.

Wie wird man grau?

Roman in vier Bänden von Moriz Jókai. Preis 4 fl.

Az iránytű, vagy Kereszténység az atheismusban.

Ára 1 frt 20 kr.

Az új vadász-törvény.

Függelekül: állandó vadász-naptár egy öreg vadásztól.

Ára 40 kr.

Az új ipar-törvény.

Ára 30 kr.

1871. XVIII. törvénycikk a községek rendezéséről.

Ára 40 kr.

ALPÁRI.

Költői regény hat könyvben. Irta Balogh Zoltán. Kiadja a Kisfaludy társaság. Ára 1 frt 20 kr.

A köztörvényhatóságok, községek és első folyamodásu bíróságok rendezésére

vonatkozó törvények és k. miniszteri rendeletek gyűjteménye.

Betűrendes tárgymutatóval.

Egybeilleszté Szeniczey Gusztáv. Ára 60 kr.

Gazdasági népoktatás

a hazában s külföldön szerzett tanulmányok szerrint. Irta Molnár Aladár.

Ára 60 kr.

A kereskedelmi szakoktatás.

Tekintettel a kereskedelmi tanintézeteknek jelenlegi állapotára s a nálunk létesítendő reformokra.

A m. tud. akadémia által koszoruzott pályamű.

Irta Matlekovits Sándor. Ára 1 frt 20 kr.

Az őszi gyakorlatok és a honvédség.

Irta Éber Nándor. Ára 90 kr.

(10)

(12—*)

A zámi birtokon

az első erdélyi vasút zámi állomásánál, a legnemesebb magról tenyésztett **gyümölcsfák, pulya-fák, pyramis alakú díszfák, továbbá szőlő-tőkék, feketefenyők, dugványok** sat. a legjutányosabb árakon és nagy készletben eladók.

Bővebb felvilágosítást nyújt a **névjegyzék**, mely kívánatra megküldetik.

A zámi jószág-igazgatóság.

(27)

(2—*)

Maláta-szappan

fürdő- és toilette-használatra,

rendkívüli jótékony hat izom-, csont- és idegbajokban (Bismarck herceg, Heydt báró, Graffenried grófnő tanusítványa stb.) eltávolítja a bőr tisztatlanságát, és a bőrnek friss egészséges színt kölcsönöz (a Wiener medic. Presse jelentése szerint.)

Valódiilag kaphatók:

Hoff János udv. szállító es. k. központi raktárában

Bécs, II. Körút-négyes 11.

Valódi HOFF-féle Maláta-készítmények egyedüli árusa: Kolozsvárt Karvázy Gyula, Fehérvárt Csiki Kristóf, Segesvárt Teutsch J. B. Dézsen Krémer Sámuel, Gyergyó-Szt. Miklóson Lázár Antal özege és fiainál.

[57]

[8—10]

Friss vaj fontja . . .	90 kr.
Turó fontja . . .	40 „
Szilva-iz . . .	24 „
Méz egy kupa . . .	80 „
Mák „ „ . . .	32 „
Dió „ „ . . .	16 „

KARVÁZY GYULÁNÁL

kaphatók.

(336)

(10—16)

Eddig fölülmulhatlan! kiz. szabadalm.

valódi **CSUKA-MÁJ-OLAJ** tisztított Maager Vilmostól Bécsben.

(19)

(3—6)

ALTER és KISS

magy. kir. udvari divatárú szállítók

PESTEN,

1829 óta fenálló női divat-üzletük változatlan fenmaradása mellett, hasonló kiterjedésű

férfi divat-üzletet

alapítottak, Szentkirályi-féle házban, vaczi és régi postauteza sarkán, jelenlegi **női divat-üzletükkel szemközt.**

Az új férfi divat-üzlet, minden e szakmába vágó cikket, a legdúsabb választékban tartalmaz, részint angol, részint francia gyártmányban; — azonkívül össze van kötve férfi-szabó műhelylyel, hol a legelegánsabb s divatosabb férfi öltö-zékek, szintugy készen kaphatók, mint rendelés után a lehető leghamarább elkészülnek.

Videkről jövő megrendelések, azon pontossággal teljesítetnek, mely eddig a cég női divat-üzleténél tapasztaltatott.

(60)

5—6

ELADÓ ERDŐ.

A kovácsi határon, Kolozsvártól 2½ órányira, mintegy 28 hold szálal erdő, melyben 4—6 öl hosszú, 9—18 hüvelyk átmérőjű tölgy- és cserfák eladók. — Értekezhetni Stein Jánossal Kolozsvárt.

(3)

(7—*)

Javított VIDACS Ekek

Erdélyország gazdasági viszonyaihoz alkalmazva kaphatók:

Jankó Vincze gépgyárában

Kolozsvárt.

Nagyobb eke ára	18 forint.
Kissebb eke ára	17 „
Eketaliga ára	10 „

Továbbá készen kaphatók:

Szóró és tisztító rosták	65 forintért.
Törökbuza fejtők	45 és 65 „

Megrendelések elfogadtatnak egyéb gazdasági gépekre is.

Ugyanott azonnal **bébe adható egy kissebbféle eséplőgép**, 3 hónapra 120 forintért.

(29)

(2—*)

Megvásárol mindennemű
m. és osztr. állampapírt,
sorsjegyet,
arany, ezüst
pénznemeket,
és leszámítól
(escomptírt)
MINDENFÉLE
nyereményeket.

**HUTFLESZ
KÁROLY**
Kolozsvárt.

Ajánlja
dúsan ellátott
FÜSZER-TÁRÁT,
gőzliszteit;
valamint
kitűnő minőségű
faggyu gyertya- és
szappan-gyártmányait.

(350)

(12—20)

Az emberi nem százezeri köszönhetik szép hajukat
az egyes-egyedül létező
legjobb és legbiztosabb

hajnövesztőszer-nek.

Nincs már jobb valami

a haj

növéseinek

előmozdítására

és fentartására,

mint a világ minden részében oly ismeretes s híressé lett, az orvosi kar által megvizsgált, a legfinnyesebb és legesodálatosabb sikerrel koronázott, és ő cs. kir. apostoli Felsége I. Ferencz József Magyar-ország és Csehország királya s au z-

trial császár stb. által 1865. évi nov. 18-án **15.810—1892.** sz. a. az összes ausztriai birodalomra s az összes magyar koronaországokra nézve császári királyi kizárólagos szabadalommal kitüntetett

Reseda-göndörítő-hajkenőcs

melynek szabályszerű használatánál a fejtető legkopaszabb helyei is teljhajzatuakká lesznek, a szürke s vörös hajzat sötétszínűvé válik, csodálatos módon erősíti a hajtalajt, mindennemű korpaképzést pár nap alatt tökéletesen eltávolít, a haj kihullását rövid idő alatt tökéletesen és mindenkorra megakadályozja, s a hajnak természetes fényt ad, és hullámszerűvé

képezi és a legkésőbb korig megőrzi az őszüléstől. Rendkívül kellemes illata és pompás kiállítása által azonkívül még fődzsét is képezi a legfinomabb pipere-asztalnak is.

Egy tégely ára használati utasítással (hét nyelven) 1 frt 50 kr, postán küldve 1 frt 80 kr.

Ismét-eladók illő elengedésben részesülnek.

Gyár és főközponti szállítási raktár nagyban és kicsiben

POLT KÁROLY

illatszerész és több cs. k. szab. tulajdonosnál

Bécsben, József város, piaristauteza, 14 szám saját házában. a hova minden írásbeli megrendelés intézendő, melyek a pénz előleges beküldése vagy postai utánvét mellett a leggyorsabban teljesítetnek.

Főraktár: Kolozsvárt: Wolff János gyógyszerárán és Csapó Sándor nagy Bazárjában, és Schiesz Károly gyógyszerész-nél Balázsfalván.

NB. Valamint minden kitűnő gyártmánynál, ugy már ennél is utánzások és hamisítások kísértetnek meg, s ez okból kéretik mindenki, hogy vásárlás végett egyedül a fentebbi raktárhoz forduljon s Polt Károly bécsi reseda-göndörítő-kenőcsét világosan megismerje, figyeljen a fentebbi védjegyre.

KÖLCSÖNKÖNYVTÁR.

kölcsönkönyvtáramat

az eddigi helyiségből ugyan csak azon épület udvarában, külön e célra berendezett helyiségbe helyeztem át.

Kölcsönkönyvtáramat,

mely a magyar-, német- és francia-irodalmat a legújabb s legkedveltebb regényeknek, most már több mint tizezer kötetével képviseli, s a legújabbakkal folyton szaporítottatik, ajánlom továbbra is a n. érd. közönség becses figyelmébe, s reményem van olvasóim igényeinek mindenkor megfelelhetni.

Az előfizetési árak következők:

	1 hónapra	1/2 évre	1 évre	Biztosíték.
	frt.	kr.		
1 kötet kivételével	—	60	3 frt.	5 frt.
2 kötet	1	—	5 frt.	7 frt.
5 kötet	1	50	7 frt.	10 frt.
10 kötet	2	—	10 frt.	16 frt.

A könyvek az ünnep- és vasarnapok kivételével naponként 8-tól 1 és 3-tól 7 óráig kicserélhetők. A legújabb könyvek nyomtatott jegyzékével a történet változásai miatt még nem szolgálhatok, de az írott névjegyzék kölcsönkönyvtáromban megtekinthető.

Egész tisztelettel:

STEIN JÁNOS.

Kolozsvárt gr. Teleki Domokos-ház udvarában.

Cabinet de LECTURE.